

We zijn als jury heel blij met 24 prachtige inzendingen voor de 1^e daltonprijsvraag. Het verbaast ons niet dat het daltononderwijs bruist van de ideeën, want dat zien we steeds in ons werk en tijdens de visitaties, maar dat zoveel collega's deze plannen met ons wilden delen overtreft onze verwachtingen.

We waren op zoek naar onderwijsideeën die:

- inspirerend en vernieuwend zijn
- een verbinding hebben met de daltonkernwaarden
- bruikbaar en inzetbaar zijn voor collega scholen in vo en/of po.

En die hebben we gevonden! We hebben besloten vier scholen te nomineren voor de prijs.

Op plaats 3, ex aequo geëindigd:

- **obs De Zeppelin, Lonneke Tack en Chaveli Noordzij**, met een **Doorgaande daltonontwikkelingslijn van groep 1 tot en met groep 8 in postervorm**
- en
- **Dalton Voorburg, Patrick Fuchs met Leerlingcoaches voor onderbouw en basisonderwijs**
Beide inzendingen krijgen €500,-

Lonneke Tack en Chaveli Noordzij van De Zeppelin hebben een doorgaande daltonontwikkelingslijn van groep 1 t/m 8 in postervorm. De jury merkt op dat de posters er prachtig uit zien. Lonneke en Chaveli hebben in feite een rubric gemaakt voor de daltonvaardigheden in een vorm die begrijpelijk is en aanspreekt, ook voor de kleinsten die nog niet kunnen lezen. De uitvoering is erg mooi en spreekt aan. We hopen dat de Zeppelin ook posters ontwerpt voor de leerlijnen reflectie en doelmatigheid. Verder: het zou mooi zijn als de gehele leerlijn in beeld wordt gebracht voor alle po- en vo-scholen. Dan weten de leerlingen en hun docenten in de bovenbouw van het po nog beter waar ze naartoe werken. En dan kunnen de docenten van het vo zien dat leerlingen uit het dalton po geen onbeschreven blaadjes zijn, maar al een heleset aan vaardigheden hebben waar in het vo verder aan gewerkt kan worden.

poster 'zelfstandigheid' De Zeppelin

Patrick Fuchs van Dalton Voorburg heeft het al bestaande plan om te werken met leerlingcoaches drastisch uitgebreid. Leerlingcoaches begeleiden leerlingen in klas 1 en 2 en hebben een eigen daltonuur waarvoor leerlingen zich kunnen inschrijven. De leerlingcoaches worden hier goed op voorbereid en in begeleid.

Zelfstandigheid

De leerlingcoaches zouden zelfredzaam moeten worden, zowel in de begeleiding van de leerlingen uit hun klas als de combinatie tussen taak en het eigen schoolwerk. Hun begeleider en de coaches van hun klassen zouden erop moeten kunnen vertrouwen dat het goed blijft gaan als ze zich er niet mee bemoeien. Dit kunnen we versterken door de kennis onder leerlingcoaches te vergroten, en de communicatie met de begeleider kort en veelvuldig te houden.

Eén van de geformuleerde doelen met betrekking tot de leerlingcoaches nieuwe stijl

De coaches krijgen, na een stevig sollicitatietraject, een aantal workshops (1. Planvaardigheden, 2. De perfecte uitleg, 3. Orde, 4. Pedagogische vaardigheden). Wat de aanpak helemaal bijzonder maakt, is dat de leerlingcoaches er ook voor kunnen kiezen om op een basisschool leerlingen te begeleiden. Dalton Voorburg werkt samen met daltonbasisschool Waterland. De leerlingcoaches krijgen hierdoor heel veel verantwoordelijkheid en dat is ook precies de bedoeling van Patrick. Vooral de inzet van de leerlingcoaches in het basisonderwijs heeft geleid tot de benoeming door de jury. Uiteraard heeft corona ook dit plan vertraagd. De jury is heel nieuwsgierig naar de ervaringen van Patrick en zijn leerlingcoaches in het komende, hopelijk 'normale' schooljaar!

foto uit de brochure 'Leerlingcoaches; inspire someone today'

Op plaats 2:

- **Anne Overpelt**, wederom **Dalton Voorburg**, met de **Studiewijzer in dienst van de leerling**
De inzending van Anne krijgt €1500,-

Anne heeft een prachtige opzet gemaakt voor een combinatie van studiewijzer, reflectietool en mentor/docentinstrument om leerlingen te kunnen volgen en om leerlingen zichzelf te kunnen volgen. Het doet ons denken aan wat kunskapskolan en magister.me doen, maar dit is helemaal vanuit dalton gedacht. Heel knap. Vanuit de schoolplandoelen (formatief handelen en actief gebruik maken van de daltonleerdoelen) besloot Anne, die ontevreden was over de bestaande studiewijzer, zich te verdiepen in een nieuwe studiewijzer, waarmee eigenaarschap voor de leerlingen echt vorm krijgt. Anne werd geïnspireerd door een idee van Helen Parkhurst (de visual chart). Anne heeft een eerste versie laten evalueren door docenten en leerlingen. Ook deze nieuw versie wordt alweer bijgesteld. Anne kijkt ernaar uit om de nieuwe studiewijzer in te zetten in een 'normaal' schooljaar. Anne is van plan om een bedrijf te zoeken dat met haar de studiewijzer uitwerkt tot een webbased programma. We zijn heel benieuwd naar de verdere ontwikkelingen. We zijn blij, dat er een leeromgeving wordt gecreëerd die gebaseerd is op daltonkernwaarden. Wat de grootste verdienste is van deze leeromgeving, naast het feit dat die echt in dienst staat van het leren en het eigenaarschap van de leerling (en geen to-do lijst is van de docent voor de leerling) is, dat het een aantal kernwaarden verbindt:

zelfstandigheid, verantwoordelijkheid en reflectie. Dit verdient een aanmoediging vanuit de NDV: dit mag doorontwikkeld worden als een daltonleeromgeving.

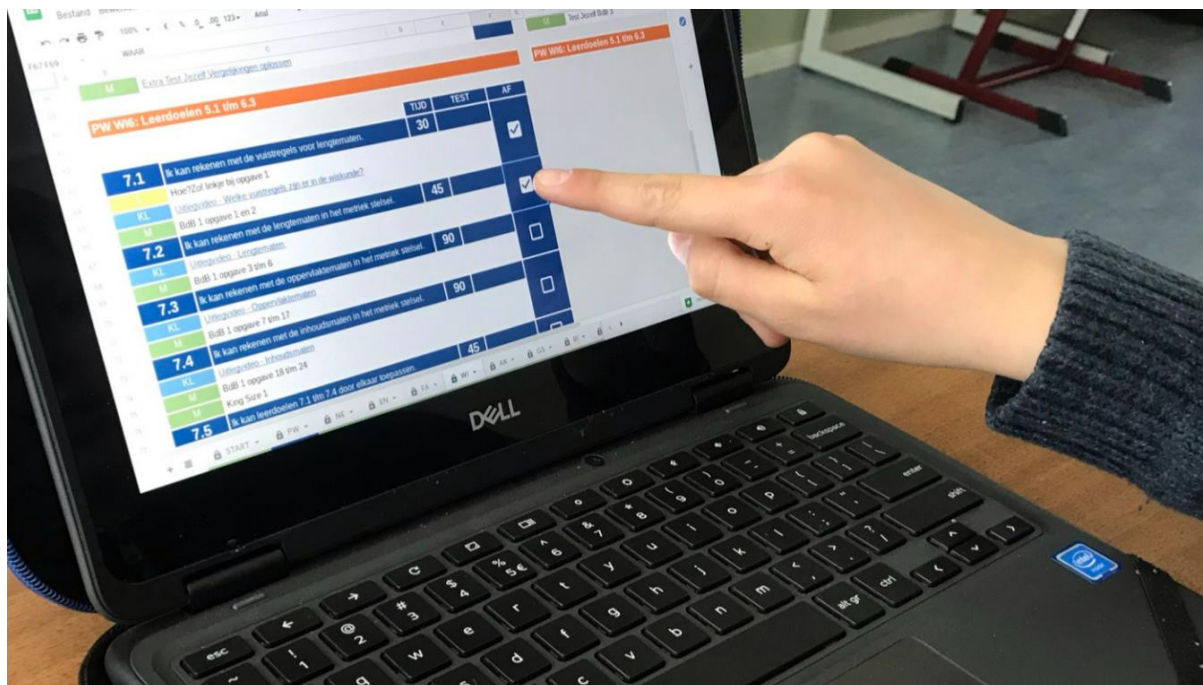

Foto uit Studiewijzer in dienst van de leerling

Op plaats 1:

- **Milou van Verseveld-Bakker, Françoise Smeele en Rudger Minnee van Jan Ligthartschool - Wapenveld, Juliana Daltonschoon - Bussum, Daltonschoon 't Palet - Leusden met de Daltonspiegel, een reflectietool voor daltonleerkrachten.**

Deze inzending krijgt €3000,-

Milou, Françoise en en Rudger hebben een heel mooi opgezet en uitgevoerd instrument ontwikkeld ten behoeve van de professionalisering van daltondocenten. Het mooie is dat het een instrument is waarbij mensen op zichzelf reflecteren en waarbij mensen via een kaartspel een intervisiegesprek met elkaar kunnen voeren. Mooi ook dat Milou, Françoise en Rudger aangeven, dat het niet gaat om een tool dat gebruikt kan worden door de directie, maar dat het de bedoeling is dat je individueel en intercollegiaal gebruik maakt van de daltonspiegel. Ook ten aanzien van je professionele ontwikkeling is het uitgangspunt eigenaarschap. En je professioneel ontwikkelen doe je met hulp van al je collega's, - niet alleen je leidinggevende.

Voorbeeld van een reflectiekaart

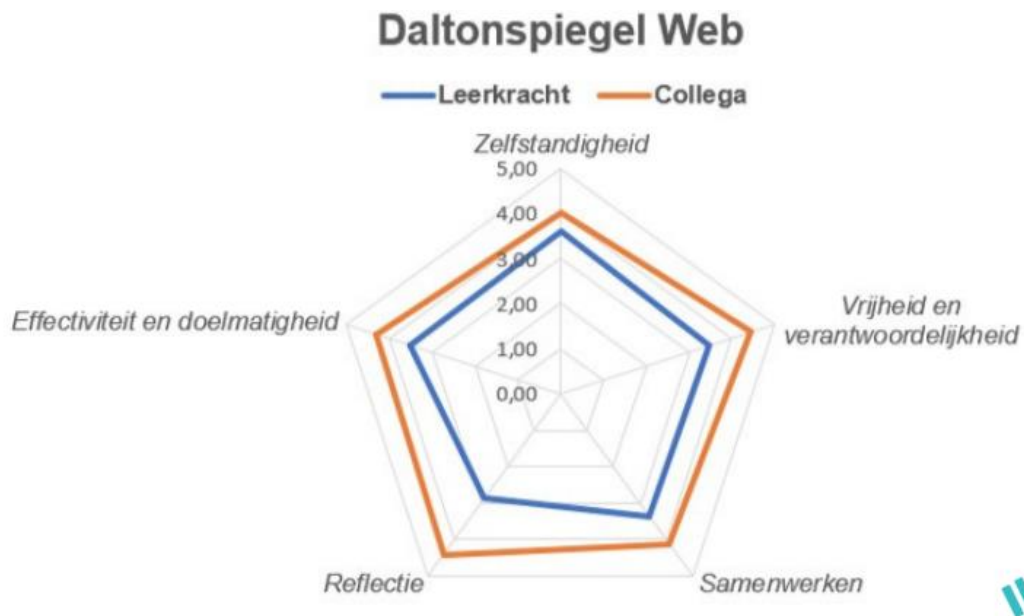
Het instrument is goed bruikbaar voor 360° feedback. Het geheel is zeer verzorgd, met een vragenlijst die digitaal goed werkt (we hebben het getest!). Het geheel is duidelijk beschreven en compleet met filmpje. Heel genereus ook: de makers stellen voor om de instrumenten te delen op de website van de NDV. Dit is een mooi instrument, geschikt voor po en vo,

- Leg je uit wat het nut is van een opdracht (wat leer je hiervan) voordat de leerlingen beginnen met de taak?
- Bepaal jij het doel van de opdracht of doet de leerling dat zelf?
- Gebruik je hierbij de leerlijnen of het beoogde uitstroomniveau van je groep?
- Zijn de leerlingen bekend met de leerlijnen of het beoogde uitstroomniveau van je groep?
- Weet de leerling voor welke doelen hij/zij extra moeten oefenen?
- Leer je de leerlingen te kijken of ze het doel van een opdracht hebben gehaald? Op welke manier leer je ze dat? Heb je daar een objectieve maatstaf voor?

Ik als leerkracht reflectie

heel inspirerend. De spiegel werkt voor zowel docentschap als collega-'schap'. De jury waardeert ook de samenwerking tussen drie daltonscholen. De jury ziet als mooie vervolgstap: de daltonspiegel doorontwikkelen voor leerlingen.

Voorbeeld van een webgrafiek met een score voor leerkracht en collega

We stellen alle prijswinnaars in de gelegenheid om de NDV te laten ondersteunen als de ambitie er is om de ontwikkelde plannen verder uit te werken. Tenslotte stellen we vast dat deze prijsvraag smaakt naar meer. Ons voorstel is om tijdens elk lustrum van de NDV een prijsvraag uit te schrijven.

Astrid Claessens, directeur Openbare Daltonschool De Bundeling en OBS Binnenstad en bestuurslid NDV, Marja Out, daltonspecialist Spinoza Lyceum Amsterdam en bestuurslid NDV en Willem Wagenaar, voorzitter Nederlandse Daltonvereniging.
29 juni 2021